

Sygn. akt I ACa 740/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska (spr.)
Sędziowie :	SA Monika Dembińska SA Barbara Owczarek
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2011 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa S. F.

przeciwko B. D. i A. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 14 czerwca 2011 r., sygn. akt II C 754/10

1) oddala apelację;

2) zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 740/11

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził solidarnie od pozwanych B. D. i A. D. na rzecz powoda S. F. tytułem zadośćuczynienia za bezprawne wykorzystanie jego wizerunku kwotę 2 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 listopada 2010 r. oraz kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwani rozpowszechniali na portalu internetowym zdjęcia powoda wykonane na ich zlecenie, w klubie (...), w którym powód wystąpił na pokazie tańca artystycznego. W oparciu o zeznania świadka M. O. będącego autorem spornych zdjęć ustalił Sąd, że nie pytał on powoda o zgodę na wykonywanie

zdjęć, gdyż ten tańczył, a świadek zwracał się o zezwolenie na zrobienie zdjęć jedynie do osób siedzących. Z kolei na podstawie zeznań świadka Ł. S. prowadzącego działalność w zakresie usług promocyjnych i pokazów sportowych, Sąd Okręgowy przyjął, że powód wystąpił w klubie (...) na zlecenie tego świadka, a występ powoda miał charakter profesjonalny. Organizujący imprezy, w oparciu o ustną umowę zawartą z klubem (...) – Ł. S. stwierdził, że nie wyraził zgody na zrobienie zdjęć przez .

W tak ustalonym stanie faktycznym oraz uwzględniając przepis art. 81 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych Sąd przyjął, że zezwolenie na rozpowszechnianie wizerunku może być wyrażone w dowolnej formie, ale zgoda musi być zawsze niewątpliwa. Na zrobienie zdjęć, a następnie zamieszczenie ich na portalu powód nie godził się i nikt nie zwracał się do niego o wyrażenie zgody na publikację zdjęć przedstawiających jego osobę. Za niewystarczające uznał Sąd I instancji przekonanie pozwanych, że skoro powód występuje publicznie to powinien domyślać się, że jego zdjęcia zostaną wykorzystane. Takie stanowisko pozwanych, zdaniem Sądu, jest sprzeczne z przepisem art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Nadto wskazał Sąd, że umowa ramowa, na którą powoływali się pozwani nie reguluje stosunków między powodem a pozwanymi. Żądanie powoda zasądzenia tytułem zadośćuczynienia kwoty 2 000 złotych Sąd uznał za zasadne i niewygórowane. Sąd podkreślił, że powód pracuje w charakterze tancerza i modela, a nadto wskazał wysokość obowiązujących stawek wynagrodzenia za rozpowszechnianie wizerunku.

Powyższy wyrok pozwani zaskarżyli w całości, w apelacji podnosząc m.in. zarzuty:

- niewłaściwego zastosowania przepisu art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych podczas gdy w rozpoznawanej sprawie miało miejsce zdarzenie uzasadniające zastosowanie przepisu art. 81 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy,
- naruszenie przepisu art. 233 kpc w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie na podstawie okoliczności nie znajdujących oparcia w zebranym w sprawie materiale dowodowym lub wręcz z tym materiałem sprzecznych oraz naruszenie art. 272 kpc w zakresie, w jakim Sąd nie dokonał konfrontacji świadków M. O. i Ł. S. mimo, że zeznania tych świadków wzajemnie sobie przeczyły.

W związku z powyższym pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu na ich rzecz.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Zaskarżony wyrok jest trafny. Wbrew zarzutom apelacji istotne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy są właściwe i mają oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Nadto ustalenia faktyczne zostały oparte na prawidłowo zgromadzonym materiale dowodowym, gdyż Sąd Okręgowy zrealizował wszystkie wnioski zgłoszone przez obie strony, a te nie dotyczyły przeprowadzenia konfrontacji świadków M. O. i Ł. S.. Zarzut naruszenia art. 272 kpc nie może być zatem uznany za słuszny. Tym bardziej, że skarżący nawet nie wskazuje, jakie względy przemawiały za potrzebą przeprowadzenia konfrontacji. Przeprowadzenia konfrontacji nie może uzasadniać sam fakt, że jeden świadek zeznaje w określonym sensie, a inny w sensie przeciwnym. W takiej bowiem sytuacji konieczne byłoby przeprowadzenie konfrontacji w każdym wypadku, gdy ujawnią się sprzeczności w zeznaniach świadków. Stanowisko takie nie ma jednak oparcia w przepisach kodeksu postępowania cywilnego.

Niezależnie od powyższego zauważyć trzeba, że zeznania obu wskazanych świadków są zgodne odnośnie do najistotniejszej kwestii w niniejszym sporze, a to braku zgody powoda na utrwalenie i rozpowszechnianie jego wizerunku. Zarówno bowiem świadek Ł. S. stwierdza, że powód nie wyrażał zgody na wykonanie mu zdjęć, jak i wykonujący owe zdjęcia M. O. przyznaje, że nie pytał powoda o zgodę na ich wykonanie. Co więcej z zeznań świadka wynika, iż do pozostałych osób uczestniczących w imprezie w klubie (...) zanim wykonał im zdjęcie, zwracał się o zgodę. Natomiast sporne zdjęcia z utrwalonym wizerunkiem powoda jak zeznał – wykonał „bez zgody powoda, bo wtedy musiałbym przerwać jego występ”. Okoliczność ta ostatecznie więc przesądza o tym, iż brak było podstaw

do przeprowadzenia konfrontacji świadków: M. O. i Ł. S.. W żadnym też razie nie sposób dopatrzeć się potrzeby zarządzenia owej konfrontacji z urzędu przez Sąd Okręgowy.

W niewadliwie ustalonym stanie faktycznym zasadnie zastosował Sąd Okręgowy przepisy prawa materialnego, a to powołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994r. O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. DZ. U. NR 90, poz. 631 z 2006r. z późn. zm., dalej: Prawo autorskie).

W szczególności nie może być mowy o naruszeniu art. 81 ust. 1 Prawa autorskiego, który to przepis stanowi, że: Rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. W braku wyraźnego zastrzeżenia zezwolenie nie jest wymagane, jeżeli osoba ta otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie. Poza sporem zaś w sprawie było, że na stronie portalu internetowego pozwanych zamieszczone zostały zdjęcia, które przedstawiały bądź samego powoda, bądź jego w towarzystwie innego mężczyzny (czy też dwóch mężczyzn). Na rozpowszechnianych w internecie – przez skarżących – zdjęciach przedstawiono powoda (i towarzyszących mu mężczyzn) podczas tańca na barze w klubie (...). Na zdjęciach tych powód znajduje się na pierwszym planie, wyraźnie widoczna jest jego sylwetka i twarz. Poza sporem również było, iż powód nie otrzymał od pozwanych wynagrodzenia za pozowanie do spornych zdjęć. Nie zostało także wykazane przez pozwanych, że dysponowali oni zgodą powoda na rozpowszechnianie jego wizerunku. Prawdłowo w tej mierze Sąd Okręgowy przyjął, że zgoda osoby na publikowanie jej wizerunku może być wyrażona w dowolnej formie, jednakże zgoda ta musi być niewątpliwa i to także co do warunków i płaszczyzn dopuszczalnego wykorzystania. Istnienia tej zgody w żadnym razie nie można domniemywać. Natomiast ciężar wykazania istnienia zgody powoda na umieszczenie zdjęć przedstawiających jego osobę na portalu internetowym obciążał, stosownie do art. 6 kc, skarżących. Fakt udzielenia zgody przez powoda nie został jednak przez nich dowiedziony. Przeciwnie, jak już zaznaczono na wstępie rozważań, z zeznań świadka M. O., który owe zdjęcia zrobił i następnie przekazał je pozwanym, jednoznacznie wynika, iż fotograf zaniechał zwrócenia się do powoda o zgodę na wykonanie mu zdjęć. W klubie (...) świadek M. O. znalazł się zaś z uwagi na łączącą go umowę z pozwanymi, na zlecenie których wykonywał tam zdjęcia.

Wbrew także zarzutom skarżących w sprawie nie zachodzi sytuacja objęta art. 81 ust. 2 pkt 2 Prawa autorskiego, zgodnie z którym zezwolenia nie wymaga upowszechnianie wizerunku osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza. Nie sposób bowiem zaakceptować stanowisko pozwanych, że „utrwalenie wizerunku powoda nastąpiło w wyniku utrwalenia większej całości, jaką była impreza odbywająca się w dniu 18 lutego 2010r. w klubie (...)” skoro, jak już wcześniej wskazano, na spornych zdjęciach znajduje się bądź tylko powód bądź towarzyszy mu jedna lub dwie osoby. Taki sposób przedstawienia na owych zdjęciach powoda wyklucza więc uznanie, że jego wizerunek stanowił jedynie szczegół całości.

Wskazać nadto trzeba, że na zakres udzielonej powodowi ochrony nie mógł wpłynąć fakt, że pozwani mieli pierwotnie problemy z ustaleniem zdjęć, na których powód się znajdował. To pozwani zachowali się bezprawnie, rozpowszechniając fotografie z jego wizerunkiem, ich rzeczą było więc dołożenie wszelkich starań, aby tych naruszeń zaprzestać. W szczególności skarżący, w razie wątpliwości, mogli zwrócić się do powoda o udostępnienie im zdjęć z jego wizerunkiem w celu ich weryfikacji w swojej bazie bądź nawet usunąć wszystkie (czy też większość) zdjęć z owej imprezy.

I wreszcie odnieść się należy do zarzutów dotyczących zasądzonych na rzecz powoda zadośćuczynienia w kwocie 2000 zł, a którego podstawę stanowi art. 78 ust.1 w zw. z art. 83 Prawa autorskiego. Brak jest też podstaw, aby przyjąć, iż przepis ten został naruszony. Zasądzone na rzecz powoda świadczenie jest niewygórowane, zaś sankcja za naruszenie wizerunku (dobra osobistego) powinna być odczuwalna. Zadośćuczynienie pieniężne ma służyć nie tylko celom kompensacyjnym, ale i dawać poszkodowanemu satysfakcję. Niezależnie od tego przyznając na rzecz powoda zadośćuczynienie w powyższej kwocie Sąd Okręgowy wskazał, na co zresztą powoływał się powód, że pracuje on jako tancerz oraz model, zaś jego dochody w dużym stopniu zależą od promocji i sprzedaży jego wizerunku. Przede wszystkim wskazać jednak należy, że wystarczającym uzasadnieniem, w świetle przywołanych przepisów, udzielenia powodowi ochrony prawnej poprzez przyznanie mu zadośćuczynienia pieniężnego był fakt rozpowszechniania przez pozwanych wizerunku powoda bez jego zgody.

Z podanych przyczyn apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie co skutkowało jej oddaleniem – art. 385 kpc.
Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia art. 99 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc i art. 391 § 1 kpc.